

PUBLICISTIKA

Pamlsková vyhláška likviduje školní kantýny

Na pamlskovou vyhlášku doplácí hlavně osmiletá gymnázia

JANA PAVLÍČKOVÁ

Liberec – Na prodejním pultu jsou pod igelitem přikryté tvarohové a ovocné koláče. Už od pohledu se na ně sbíhají sliny. „Ty můžeme prodávat jen do 22. prosince, od ledna už ne,“ říká kantýnská Ilona Netolická z gymnázia v Jeronýmově ulici v Liberci. Ukazuje přitom na ceduli, která je nad pečivem vylepená. Stojí na ní: Dočasný sortiment pečiva, u kterého nelze zjistit podíl soli, tuku a cukru do doby než nastane povinnost výrobců značit nutričními hodnotami i nebalené výrobky. „A tady máme zboží, které smíme prodávat také jen na výjimku – jako jsou dietní suchary, křehký fitness chléb, to všechno je od ledna zakázané,“ krčí Netolická rameny nad takzvanou pamlskovou vyhláškou, kterou připravilo ministerstvo školství a ministerstvo zdravotnictví.

Vyhláška platí od letošního září a místo odstranění skutečně závadných potravin jen školním bufetům ztížila provoz. Od ledna 2017

„Ta vyhláška je skutečná hrůza. Když už žákům nemůžeme dát ani mléko z projektu Mléko do škol, které také nesplňuje nové normy a výjimku má jen do konce školního roku, tak kde to jsme?“

Alena Hlávková, ředitelka Gymnázia Frýdlant

si tak děti ve školní kantýně nekoupí ani bagetu s máslem a šunkou. Nově stanoveným limitům na obsah soli, cukru a tuku totiž nevyhovuje naprostá většina běžně prodávaných potravin včetně jogurtů, sýrů a dalších mléčných výrobků.

„Zůstane tu sotva polovina zboží. Nesmí se prodávat müsli sušenky a jiné cereální tyčinky, hodně se to dotklo ochucených minerálních vod. Neprošly ani dětské výživy – přesnídávky, které se přitom dávají dětem od třech měsíců života. Zůstalo nám tu hlavně sušené ovoce, oříšky – ale jen nepražené. Mysleli jsme, že

VEDOUcí KANTÝNY na gymnáziu v Jeronýmově ulici v Liberci Ilona Netolická není s novou vyhláškou spokojená. Více než polovinu dosud nabízeného sortimentu nesmí od ledna prodávat. Foto: Deník

bychom mohli prodávat i sušenou zeleninu, ale i ta obsahuje víc tuků než povoluje nová vyhláška. Do baget už nesmí přijít máslo, promazává se jen lučinou,“

svačině z domova pytlík chipsů a zapíjí to kolou, ale ve školním bufetu nesmíte mít na pultu ani obyčejný jogurt,“ zlobí se ředitelka gymnázia ve Frýdlantu Alena Hlávková.

Na gymnáziu Jeronýmova v Liberci se vždy snažili nabízet zdravý sortiment. „Dovážíme z Chrástavy přesně vybrané čerstvé výrobky přímo od pekaře, z výrobny: obložené housky, bagety, zeleninové, sýrové, se šunkou. Žádné zatavené gumové bagety, které se prodávají v automatech nebo na pumpách. Ale od ledna to asi nebude možné. Vyhláška je nastavená tak přísně, že se v podstatě nedá prodávat nic. Sortiment neexistuje, výrobci nejsou připraveni,“ říká ředitel gymnázia Jaroslav Šťastný.

BUFET? SPÍŠ ZVERIMEX

„Udělali jsme zkušební nákup v Makru, měli jsme tu i výživovou poradkyni a brali to podle sortimentu z našeho bufetu. Z osmdesáti položek zůstaly jen čtyři a to žvýkačky, papírové kapsníky a podobné věci. Na něco jsme v obchodě narážili, co vyhlášce odpovídá,

ale to jsou jídla, která děti vůbec nevyhledávají. Jsou bez chuti, nemají ani žádnou dietetickou hodnotu,“ popisuje Šťastný.

Studenti už začali školní kantýně přezdívat zverimex. Nejvíce totiž vyhláškou odpovídají kukuřičné křupky, nafouklé, jako vata chutnající tyčinky. „Jídlo, které můžeme podle vyhlášky prodávat, nemá žádnou výživovou hodnotu. Je to ta-

„Vyhláška je nastavená tak přísně, že se v podstatě nedá prodávat nic. Sortiment neexistuje, výrobci nejsou připraveni.“ Jaroslav Šťastný,

ředitel Gymnázia a SPgŠ Jeronýmova

kové to objemové krmivo, které se podávalo za socialismu krávám, aby nebučely hlady. A tohle teď máme dávat dětem? Zdravá výživa ano, ale ne tímto způsobem,“ poukazuje Šťastný.

Pamlskovou vyhlášku od začátku kritizuje řada škol, školských asociací a podob-

ně. Připomínky ale přišly vníveč. Limity jsou přitom naprosto omezující, pro školní bufety de facto likvidační. „Vyhlášce nemohou obvykle vyhovět ani kvalitní šunky kvůli překročení limitu soli nebo tuku. Mléčné výrobky a výrobky z tvarohu mají limit 11 gr cukru / 100 gr. Většina ochucených výrobků, které jsou na trhu, má ale obsah cukru na této hranici a některé z nich včetně jogurtů a mléčných rýží limitem neprojdou. Chléb má stanoveno maximum 1,8 g soli, rohlíky 1,5 g soli / 100 g. Běžné kaiserky ale obsah soli překračují, propočtem receptur pekaře jsme zjistili, že i obsah soli v běžných rohlících je na samotné hranici. Tzn. že obvyklá kombinace ovocný jogurt a rohlík je z prodeje prakticky vyloučena,“ popisuje Pavel Ludvík, vedoucí redakce portálu Jidelny.cz

BUFET JEN PRO NĚKOHO?

Po vlně kritiky přišlo ministerstvo školství s novým návrhem, který z vyhlášky vyjímá střední školy. „Rozhodla jsem, že se původně velmi přísně nastavená kritéria, co lze prodávat ve

školním bufetu, rozvolní a zařídila jsem, že se vyhláška bude týkat pouze žáků plnicích povinnou školní docházkou, nikoliv středoškoláků,“ uvedla ministryně školství Kateřina Valachová. Potraviny nevyhovující vyhlášce se tak mohou nabízet například i na osmiletých gymnáziích, ale pouze v prostorách, do kterých nemají děti nebo žáci do splnění povinné školní docházky stálý přístup.

„Čili ti starší mohou jíst cokoliv a ti menší nic. Nechápu, koho tohle řešení vůbec napadlo,“ ptá se ředitelka frýdlantského gymnázia Hlávková. Podobně to vidí i ředitel gymnázia v Jeronýmově ulici Jaroslav Šťastný. „My máme bufet přímo v jídelně vedle výdeje jídla. Přeci tam nemůžu dát ceduli Zákaz vstupu pro mladší žáky, to je diskriminace. Navíc jak zabráníme tomu, aby si mladší žák řekl tomu staršímu, ať mu v bufetu něco koupí? To se jen rozjede na školách kšeftování s jídlem,“ poukazuje ředitel.

Bufet i přes přísnou vyhlášku ale chce na škole zachovat. „Řadě studentů končí vyučování až odpoledne, oběd jim nestačí. Navíc v sedmé, osmé třídě jsou děti ve vývinu, potřebují přes den jíst, akorát tím, co je povoleno prodávat, se moc nenajedí,“ dodává Šťastný.

MIZÍ I AUTOMATY

Kromě bufetů mizí ze škol i automaty na kávu, od září už ho nemají ani v Základní umělecké škole v Liberci.

„Překvapilo mě to. Kafe jsme si v automatu dávali hlavně my rodiče, když tu čekáme, až dětem skončí hodina, nebo učitelé. Děti k tomu nechodily, je to celé všechno na hlavu,“ komentuje jeden z rodičů Pavel Řebíček.

Provozovatelé školních bufetů navíc kritizují, že neexistuje žádný seznam povolených výrobků. Ministerstvo zdravotnictví už prý ale pracuje na metodice, která má pomoci praktickému naplňování kritizované vyhlášky. Provozovatelé bufetů ale shodně tvrdí, že pro mnohé z nich bude situace po Novém roce likvidační a zvažují protestní petici.